

Eesti Vabariigi haridusseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (õppimiskohustuse kehtestamine)

§ 1. Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmine

Eesti Vabariigi haridusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 4 lõikes 1 asendatakse sõna „koolikohustuse“ sõnaga „õppimiskohustuse“;

2) paragrahvi 7 lõike 2 punkti 8 sõnastatakse järgmiselt:

„8) peavad õppimiskohustuslike laste arvestust ja tagavad õppimiskohustuse täitmise kontrolli, annavad lastele õppimiskohustuse täitmiseks ainelist ja muud abi, korraldavad sõidu haridusasutusse ja tagasi, tagavad meditsiiniabi ja toitlustamise õppetöö ajal;“;

3) seadust täiendatakse III¹. osaga järgmises sõnastuses:

„III¹. osa ÕPPIMISKOHUSTUS

§ 10¹. Õppimiskohustus

(1) Õppimiskohustus on kohustus osaleda põhi-, kesk- või kutseharidusõppes, täita õpiülesandeid ning omandada teadmisi, oskusi ja pädevusi, et tagada enda areng.

(2) Õppimiskohustus on Eestis elaval isikul, sealhulgas välisriigi kodakondsusega või määratlemata kodakondsusega isikul, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. Isik on õppimiskohustuslik 18-aastaseks saamiseni. Õppimiskohustus loetakse täidetuks enne 18-aastaseks saamist juhul, kui isik on omandanud kesk- või kutsehariduse.

(3) Eesti Vabariiki akrediteeritud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni esindaja lapsel ei ole õppimiskohustust.

(4) Õppimiskohustuslik isik, kes oma tervises seisundi või individuaalse arengu tõttu ei ole õppimiskohustuslikku ikka jõudes saavutanud vajalikku koolivalmidust, võib lapse koolivalmidust hinnanud koolieelse lasteasutuse või põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 47 nimetatud koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel asuda õppimiskohustust täitma ühe õppeaasta võrra hiljem.

(5) Koolieelne lasteasutus või kooliväline nõustamismeeskond soovitab õppimiskohustust täitma asuda ühe õppeaasta võrra hiljem, kui:

1) lapse tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed ning enesekohased oskused ei ole õpingute alustamiseks vajalikul määral välja kujunenud või

2) laps vajab haiguse, trauma või tervisehäire tõttu pikaajalist ravi ning lapse tervises seisund ei võimalda tal igapäevases õppetöös osaleda.

§ 10². Lapsevanema kohustused õppimiskohustuse täitmisel

(1) Lapsevanem või eestkostja (*edaspidi vanem*) on kohustatud tagama õppimiskohustuse täitmise, sealhulgas:

- 1) looma õppimiskohustuslikule õpilasele kodus õppimist võimaldavad tingimused ja õppes osalemise eeldused;
- 2) kasutama igapäevaseks infovahetuseks kooli määratud infokanalit;
- 3) jälgima õppimise edenemist ja teavitama probleemide korral kooli;
- 4) esitama koolile oma kontaktandmed ja teavitama nende muutustest;
- 5) pöörduma kooli ettepanekul koolivälise nõustamismeeskonna poole;
- 6) taotlema vajaduse korral koolilt ja õpilase elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt õigusaktides sätestatud õppimiskohustuse täitmise tagamiseks meetmete rakendamist ja neid meetmeid kasutama;
- 7) osalema õpilase arengut toetaval vestlusel ja panustama õpitee valikute väljaselgitamisse;
- 8) esitama taotluse lapse kooli vastuvõtuks, sealhulgas edasiõppimiseks pärast põhihariduse omandamist;
- 9) tutvuma koolielu reguleerivate aktidega ja täitma teda puudutavaid sätteid;
- 10) tegema koostööd kooli ja elukohajärgse valla- või linnavalitsusega õigusaktides sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Kui vanem ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustusi, peab valla või linnavalitsus võtma kasutusele lapse õiguste kaitseks vajalikud meetmed.

§ 10³. Valla või linna ülesanded ja rakendatavad meetmed õppimiskohustuse täitmise tagamiseks

(1) Õppimiskohustuslike laste arvestuse pidamiseks ja õppimiskohustust mittetäitvate laste ja peredega tegelemiseks seirab valla- või linnavalitsus vähemalt iga kuu 10. kuupäeval valla või linna haldusterritooriumil elavate õppimiskohustuslike laste õppes osalemist riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogude toel.

(2) Käimasoleval õppeaastal põhihariduse omandanud õpilaste puhul tagab valla- või linnavalitsus õppimiskohustuse täitmise hiljemalt 1. novembriks, rakendades lõikes 3 nimetatud tegevusi.

(3) Õppimiskohustusliku isiku elukohajärgne vald või linn toetab vastavalt vajadusele õppimiskohustuslikku isikut, vanemat ja kooli, luues tingimused õppimiskohustuse täitmiseks, sealhulgas:

- 1) selgitab välja õppimiskohustuse täitmatajätmise põhjused ja kohased meetmed ning korraldab meetmete rakendamist;
- 2) korraldab koolitusi ja nõustamist vanematele, kelle lapsed ei täida õppimiskohustust, et toetada neid õppimiskohustuse täitmiseks tingimuste loomisel;
- 3) kehtestab õppimiskohustuse täitmise tagamiseks korra, milles määrab ametikoha või struktuuriüksuse, mille ülesandeks on rakendada käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud meetmeid ning meetmete läbiviimisega seonduvate tegevuste korralduse.

(4) Valla- või linnavalitsus avaldab käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 nimetatud korra ja korras määratud ametikoha või struktuuriüksuse kontaktandmed asutuse veebilehel.

(5) Kui õppimiskohustuse täitmist takistab isiku abivajadus lastekaitseseaduse või sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses, tagab vald või linn isiku abistamise lastekaitseseaduses

või sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud korras. Õpilasele toe osutamisel teavitab õpilase elukohajärgne valla- või linnavalitsus kooli.“;

4) paragrahvi 15 esimene lause tunnistatakse kehtetuks;

5) seadust täiendatakse V¹. osaga järgmises sõnastuses:

**„V¹. osa
ÕPPE LIIGID EESMÄRGI ALUSEL**

§ 18¹. Õppe liigid

(1) Formaalõpe on eesmärgistatud ja struktureeritud õpe, mis toimub õppekava alusel alushariduses, põhihariduses, keskhariduses, kutsehariduses ja kõrghariduses ning mille läbimist tunnustatakse üldjuhul haridusliku kvalifikatsiooniga.

(2) Mitteformaalõpe on eesmärgistatud ja struktureeritud vabatahtlik õpe, mis võib toimuda õppekava alusel. Mitteformaalõppe võimalusi pakuvad eeskätt noorsootöö, huvihariduse ja täiskasvanute täienduskoolituse asutused ja organisatsioonid.

(3) Informaalõpe võib õppija seisukohast olla nii eesmärgistatud kui eesmärgistamata õppimine, mis toimub igapäevaelu situatsioonides.“;

6) paragrahvi 36⁶ lõiget 1 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) töödelda haridusvaldkonnaga seotud andmeid õppimiskohustusega isiku õpitee jätkamise tagamiseks ning õpilaskandidaatide vastuvõtu protsessi läbiviimiseks;“.

§ 2. Koolieelse lasteasutuse seaduse muutmine

Koolieelse lasteasutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõna „koolikohustuse“ sõnaga „õppimiskohustuse“;

2) paragrahvi 10 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Valla- või linnavalitsus loob lapsele, kelle õppimiskohustuse täitmise alustamine on Eesti Vabariigi haridusseaduse § 10¹ lõikes 4 nimetatud koolieelse lasteasutuse või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ühe õppeaasta võrra edasi lükatud, võimaluse käia lasteasutuses rühmas, mis on sätestatud käesoleva seaduse § 6 lõike 3 punktis 2 või lõikes 4, ning erivajadustega lapsele võimaluse käia lasteasutuses rühmas, mis on sätestatud käesoleva seaduse § 6 lõikes 6.“;

3) paragrahvi 16 lõikes 5 asendatakse sõna „koolikohustust“ sõnaga „õppimiskohustust“.

§ 3. Kutseõppeasutuse seaduse muutmine

Kutseõppeasutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 8 lõikesse 1 lisatakse pärast sõna „õppekavarühmas“ sõnad „või ettevalmistavat õpet“;

2) paragrahvi 8 lõikesse 2 lisatakse teine lause järgmises sõnastuses:

„Ettevalmistava õppe läbiviimise õigus antakse vastavalt käesoleva seaduse § 23² lõikele 2.“;

3) paragrahvi 10 lõike 1 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „välja arvatud isikuarengu õppekavarühmas,“;

4) paragrahv 10¹ tunnistatakse kehtetuks;

5) paragrahvi 17 lõike 5 punkti 11¹ ja paragrahvi 18 lõike 3 punkti 7 lisatakse pärast sõna „õppekulusid“ sõnad „riigi poolt“;

6) paragrahvi 22 punktist 2 jäetakse välja sõnad „ja kutsevaliku õppekava erisused“;

7) paragrahvi 23 lõige 2¹ tunnistatakse kehtetuks;

8) seadust täiendatakse paragrahvidega 23¹, 23² ja 23³ järgmises sõnastuses:

„§ 23¹. Ettevalmistav õpe

(1) Ettevalmistav õpe on tasemeõpe isikuarengu õppekavarühmas, mille käigus omandatakse keskkharidustaseme õppes või kutseõppes õpingute jätkamiseks vajalikud kompetentsid teisel kvalifikatsioonitasemel.

(2) Ettevalmistava õppe ülesanne on toetada õpilast enese tundmaõppimisel ja valikuvõimaluste mõistmisel ning tagada õppija valmisolek õpingute ja tööeluga seotud karjääriotsuste tegemiseks.

§ 23². Ettevalmistava õppe läbiviimine

(1) Ettevalmistava õppe kättesaadavuse tagab riik.

(2) Valdkonna eest vastutav minister annab käskkirjaga ettevalmistava õppe läbiviimise õiguse riigikoolidele, arvestades õpperühma avamise vajalikkust piirkonnas. Valdkonna eest vastutav minister võib anda ettevalmistava õppe läbiviimise ülesande halduslepinguga üle munitsipaalkooli pidajale.

(3) Ettevalmistava õppe läbiviimiseks esitab kool õppekava registreerimise taotluse ja asjaomase õppekava hariduse infosüsteemi vähemalt kolm kuud enne õppetöö algust.

(4) Valdkonna eest vastutava ministri moodustatud komisjon hindab õppekava vastavust õppe sisule ja õppe läbiviimisele seatud nõuetele. Nõuetele vastavad õppekavad registreeritakse hariduse infosüsteemis.

§ 23³. Ettevalmistava õppe korraldus

(1) Õppimiskohustuslikule isikule, kes ei omanda keskkharidust või kutseharidust, tagatakse õppekoha olemasolu ettevalmistavas õppes aasta läbi. Vabade kohtade olemasolul võetakse vastu isikuid vanuses kuni 26 eluaastat.

(2) Ettevalmistava õppe läbitakse üldjuhul ühe õppeaastaga, mis vastab 60 arvestuspunktile. Kui õppimiskohustuslik õpilane ei ole ettevalmistava õppe tulemusena vastu võetud keskkharidus- või kutseõppesse, võib õpe olla pikem kui üks õppeaasta.

(3) Ettevalmistava õppe alustamise tingimus on põhiharidus või sellele vastav välisriigis omandatud haridus.

(4) Ettevalmistava õppe korralduse ja õppekava nõuded ning ettevalmistava õppe rahastamise alused sätestatakse valdkonna eest vastutava ministri määrukses.

(5) Ettevalmistava õppe loetakse lõpetatuks pärast individuaalses õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamist ja õppimiskohustuslike noorte puhul täiendavalt keskharidus- või kutseõppesse vastuvõtmist. Ettevalmistava õppe lõpetajale väljastatakse lõputunnistus.

(6) Saavutatud õpiväljundeid võib õppeasutus, kuhu ettevalmistava õppe lõpetanud õppija kandideerib, arvestada nii õpingute jätkamiseks vajalike vastuvõtutingimuste täitmisena kui ka järgneva läbitava õppekava täitmise osana.“;

9) paragrahvi 25 lisatakse lõige 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Põhiharidusega õppimiskohustusliku isiku vastuvõtu korraldab kool hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas. Vastuvõtt, sealhulgas jätkuvastuvõtt peab olema lõpetatud hiljemalt 31. augustiks. Pärast vastuvõttu vabaks jäänud koolituskohtade info avalikustab kool oma veebilehel.“;

10) paragrahvi 25 lõikesse 9 lisatakse pärast sõna „direktoril“ sõnad „või tema volitatud isikul“;

11) paragrahvi 25 lõikest 9 jäetakse välja sõnad „tuge saavale“;

12) paragrahvi 32 lõige 2 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 32 lõiked 4 - 10 tunnistatakse kehtetuks;

14) seadust täiendatakse paragrahviga 32¹ järgmises sõnastuses:

„§ 32¹. Õpilase arengu ja õppimise toetamine

(1) Õpilase arengu ja õppimise toetamisel ning kvaliteetse kutsehariduse osutamisel järgib kool kaasava hariduse põhimõtteid ning tagab nende võrdväärse kättesaadavuse kõigile õpilastele.

(2) Õpilase arengu ja õppimise toetamise, sealhulgas tugimeetmete rakendamise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrukses.

(3) Kool võib õpilase individuaalsuse arvestamiseks teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, koostades õpilasele kooli õppekava alusel individuaalse õppekava. Seejuures peavad individuaalse õppekava õpiväljundid kattuma kooli õppekavas kirjeldatutega. Individuaalse õppekava kinnitab kooli direktor.

(4) Õppimiskohustusliku õpilase õppetöös osalemise osas arvestuse pidamiseks ja õppimiskohustuse täitmise tagamiseks rakendab kool põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 35 lõikeid 2 ja 4 ning §-i 36.“;

15) paragrahvi 34 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

16) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Käesoleva seaduse § 51 lõikes 3 sätestatud juhul väljastab kool õpilasele kooli lõpetamisel põhikooli või gümnaasiumi lõputunnistuse, millel on kutseõppe läbimist tõendav kanne, või kutseõppeasutuse lõputunnistuse või mõlemad.“;

17) seadust täiendatakse paragrahvi 34¹ järgmises sõnastuses:

„§ 34¹. Õpilase koolist väljaarvamine

(1) Õpilane arvatakse koolist välja:

1) kui õpilane on täitnud kutseõppe tasemeõppe lõpetamise tingimused ja talle on väljastatud lõputunnistus;

2) kui õpilane või piiratud teovõimega õpilase vanem on koolile esitanud sellekohase avalduse;

3) kui õpilane ei ole mõjuva põhjuseta asunud õppetööle kahe nädala jooksul pärast õppetöö algust, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;

4) õppekava sulgemisel, kui õpilane ei ole õppekava sulgemise hetkeks avaldanud soovi minna üle teisele õppekavale, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;

5) kui õpilane õppis vanglas korraldatud kutseõppes, kuid ei jätka pärast vabanemist õpinguid koolis;

6) kui õpilane ei täida õppekava nominaalkestuse jooksul kutseõppe lõpetamise tingimusi ja tema õppeaega ei ole individuaalse õppekava alusel muudetud või tehtud kohandusi õppeajas, õppesisus ja õppekorralduses, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;

7) kui õpilane ohustab oma käitumisega teiste turvalisust koolis või rikub korduvalt kooli sisekorraeeskirjas kehtestatud käitumise üldnõudeid, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;

8) kui õpilasel on õpinguid takistavad olulised õppevõlgnevused õppekavaga määratud põhiõpingutes ja kool on eelnevalt õppija toetamiseks rakendanud kõiki tema käsutuses olevaid toetusmeetmeid, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;

9) kui õpilasel puuduvad Eesti elukoha andmed, välja arvatud juhul, kui koolile on teada, et õpilane viibib Eestis ning õpilane või piiratud teovõimega õpilase vanem on koolile esitanud kinnituse õpingute jätkamiseks selles koolis;

10) õpilase surma korral;

11) kui õpilane ei täida käesoleva seaduse § 47¹ lõike 1 alusel tekkinud kohustusi.

(2) Õpilase koolist väljaarvamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(3) Põhikooli- ja gümnaasiumiõppe õpilane arvatakse koolist välja põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 28 alusel.“;

18) paragrahvi 35 lõiked 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õpilasel on õigus jätkata ühes koolis alustatud õpinguid vabade kohtade olemasolul teises koolis samal või uuel kutse- või eriala õppekaval alusel. Seni läbitud õpingute arvestamiseks valitud õppekava osana kohaldatakse varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise põhimõtteid.“;

19) paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Õpilasel on õigus direktori otsusel jätkata alustatud õpinguid vabade kohtade olemasolul samas koolis teisel õppekaval ilma koolist väljaarvamise ja vastuvõtmise toiminguid läbi viimata. Õppekava vahetamisel on kohaldatakse varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise põhimõtteid. Õppekava vahetamise tingimused ja korra kehtestab kooli nõukogu.“;

20) paragrahvi 43 lõike 2 punkti 6 lisatakse pärast sõna „korras“ sõnad „välja arvatud ettevalmistava õppe õpilane“;

21) paragrahvi 43 lõike 2 punkt 10 sõnastatakse järgmiselt:

„10) saada õppimise toetamiseks tugiteenuseid ja –meetmeid;“;

22) paragrahvi 47 lõike 10 punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3) riigieelarvest rahastatavate koolituskohtade arv, sealhulgas hariduslike erivajadustega õpilaste ja kinnipidamisasutuses korraldatava kutseõppe koolituskohtade arv ning õppekavarühmad või õppekavad, mille alusel õppivatelt õpilastelt ei ole koolil õigust tasu nõuda.“;

23) paragrahvi 47 lõike 11 punkti 3 lisatakse pärast tekstiosa „kutseõppe koolituskohtade arv“ tekstiosa „ning õppekavarühmad või õppekavad, mille alusel õppivatelt õpilastelt ei ole koolil õigust tasu nõuda“;

24) paragrahvi 47 lõike 13 tunnistatakse kehtetuks;

25) seadust täiendatakse paragrahviga 47¹ järgmises sõnastuses:

„§ 47¹. Tasuline kutseõppe tasemeõpe

(1) Riigi- ja munitsipaalkool nõuab õppekulude hüvitamist kogu õppekava ulatuses õpilaselt, kes on:

1) koolituskohale kandideerides eelnevalt juba vastu võetud kutseõppe tasuta tasemeõppesse või immatrikuleeritud kõrghariduse tasuta tasemeõppesse;

2) vastuvõtmisele eelneva kümne aasta jooksul lõpetanud kõrghariduse tasuta tasemeõppe;

3) vastuvõtmisele eelneva viie aasta jooksul lõpetanud tasuta sama või kõrgema taseme kutseõppe, välja arvatud juhul, kui ta asub õppima lõpetatud taseme jätkuõppes;

4) vastuvõtmisele eelnevalt kahel korral kutseõppe tasemeõppesse vastu võetud ja mõlemal korral õpingud katkestanud ning viimasest katkestamisest on möödunud vähem kui viis aastat.

(2) Riigi- ja munitsipaalkool nõuab õppekulude hüvitamist kogu õppekava ulatuses õpilaselt, kes asub õppima eesti keelest erinevas keeles läbiviidavas tasemeõppes.

(3) Keskhariidusega isik võib samal ajal õppida ühel kõrghariduse või kutseõppe tasuta koolituskohal.

(4) Riigi- ja munitsipaalkoolil on õigus pakkuda lisaks käesoleva seaduse § 47 lõike 8 alusel moodustatud koolituskohtadele ka tasulisi koolituskohti, kus nõutakse õppekulude hüvitamist kogu õppekava ulatuses ka õpilaselt, kes ei vasta lõikes 1 nimetatud tingimustele.

(5) Kutseõppeasutus ei nõua tasu õpilaselt, kes:

1) täidab õppimiskohustust;

2) õpib kutsekeskhariduse õppekaval ja ta ei ole vastuvõtmisele eelnevalt omandatud keskharidust;

3) õpib käesoleva seaduse § 47 lõike 8 alusel moodustatud koolituskohal ja ei vasta käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tingimustele.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud õpilaselt ei võeta tasu, kui ta asub esimest korda õppima samale tasemele pärast ettevalmistava õppe lõpetamist.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud õpilaselt ei võeta tasu, kui ta asub õppima õppekavarühmas või õppekaval, mille osas on riik käesoleva seaduse § 47 lõige 10 punkti 3 või lõige 11 punkti 3 kohaselt keelanud tasu võtta.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õpilasel on võimalik liikuda tasuliselt koolituskohalt tasuta koolituskohale ainult vaba koolituskoha olemasolul õppekavarühmas või õppekaval, mille osas on riik käesoleva seaduse § 47 lõige 10 punkti 3 või lõige 11 punkti 3 kohaselt keelanud tasu võtta. Tasuta koolituskohale liikumise täpsema korra kehtestab kooli nõukogu.

(9) Käesoleva seaduse § 47 lõike 8 alusel moodustatud koolituskoha vabanedes võib kool täita sama õppekava tasulisel koolituskohal õppiva õpilasega, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õpilasega.

(10) Kutseõppe õppekulude hüvitamise tasu suuruse määramise alused ja tasu ülemmäärad riigi- ja munitsipaalkoolides kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(11) Kooli nõukogu kehtestab koolituskoha õppekulude hüvitamise tasu suuruse õppekava koolituskoha kohta hiljemalt vastuvõtu alguseks. Juba õppima asunud õpilase õppekulude hüvitamise tasu suurust võib kool suurendada eelmise õppeaastaga võrreldes kuni kümme protsenti, aga mitte enam kui lõike 9 alusel kehtestatud maksimaalne tasu suurus.“;

26) paragrahvi 49 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kutseõppeasutuse ja gümnaasiumi liitmisel ning kooli, kus pakutakse nii kutseõpet kui ka üldharidusõpet, ümberkorraldamisel, pidamise üleandmisel ja tegevuse lõpetamisel kohaldatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud.“;

27) paragrahv 51 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 51. Kutsehariduse ja üldhariduse pakkumine ühes asutuses

(1) Kooli pidaja otsusega võib kool pakkuda lisaks kutseharidusele ka üldkeskharidust, kui koolis toimub õpe ka kutsekeskhariduse õppekava alusel.

(2) Kooli pidaja otsusega võib kool pakkuda põhiharidust mittestatsionaarses ja käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul ka statsionaarses õppevormis põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud tähenduses ja korras.

(3) Koolis, kus toimub kutseõpe muusika ja esituskunstide õppekavarühmas, võib pakkuda üldharidusõpet moodustades õppegruppe muusika alal alates põhikooli esimesest klassist ning koreograafia alal alates viiendast klassist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil tegutsevas koolis kohaldatakse üldharidusõppe õppekoormuse, hindamise, õppekavade, toetuste, koolivaheaegade, kooli lõpetamise tingimuste ning õpilase õiguste ja kohustuste puhul põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud, muus osas kohaldatakse käesolevat seadust.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil tegutseva kooli põhimäärus ja arengukava peavad lisaks käesolevas seaduses sätestatud andmetele sisaldama üldhariduse õppe kohta ka põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud kohustuslikke andmeid. Põhimäärus ja arengukava kinnitatakse käesolevas seaduses sätestatud korras.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil tegutsevas koolis on hoolekogu, mille moodustamise ja tegevuse suhtes kohaldatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseadust, ning nõunike kogu, mille moodustamise ja tegevuse suhtes kohaldatakse käesolevat seadust.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil tegutsevas koolis on õppenõukogu, mis tegutseb põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil tegutsevas koolis on nõukogu, mille moodustamise ja pädevuse suhtes kohaldatakse käesolevat seadust.

(9) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud viisil tegutseva kooli direktori vaba ametikoha täitmisel lähtutakse käesolevas seaduses sätestatud. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil tegutsevas kooli direktoril on käesolevast seadusest ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest tulenev pädevus.“;

28) seadust täiendatakse paragrahviga 63¹ järgmises sõnastuses:

„§ 63¹. Tasulise kutseõppe rakendumine

(1) Käesoleva seaduse §-i 47¹ kohaldatakse alates 1. septembrist 2025 algaval õppeaastal õpinguid alustavatele õpilasele.

(2) Käesoleva seaduse § 47¹ lõige 1 punktis 4 nimetatud eelneva perioodina võetakse arvesse koolituskohale kandideerimisele eelneva kümne aasta andmeid hariduse infosüsteemis.

(3) Käesoleva seaduse § 47¹ lõige 1 punktis 4 nimetatud katkestamiseks ei loeta õpilase koolist väljaarvamist vastuvõtuaasta esimese 30 päeva jooksul.

(4) Käesoleva seaduse § 47¹ lõigetes 1–2 ja 4–6 nimetatud juhul tasulise või tasuta õppekoha kindlaksmääramisel lähtutakse koolituskohale vastuvõtu ajal kättesaadavatest andmetest.“.

§ 4. Kõrgharidusseaduse muutmine

Kõrgharidusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 16 lõiget 6 täiendatakse punktiga 1² järgmises sõnastuses:

„1²) on õppima asudes juba vastu võetud tasuta koolituskohale keskhariduse järgses kutseõppe tasemeõppes;“;

2) paragrahv 16 lõikes 3¹ asendatakse sõna „esimesel“ sõnaga „teisel“;

3) paragrahvi 16¹ lõiget 3 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) on õppima asudes juba vastu võetud tasuta koolituskohale keskhariduse järgses kutseõppe tasemeõppes.“.

§ 5. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikes 1 asendatakse sõna „koolikohustuse“ sõnaga „õppimiskohustuse“;

2) paragrahvi 7 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Õppimiskohustuse täitmise ja põhikooli riiklikule õppekavale vastava põhihariduse omandamise võimaluse valla või linna haldusterritooriumil elavatele õppimiskohustuslikele lastele tagab vald või linn, kaasates vajaduse korral kaasates erakooli pidajat või riiki.“;

3) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Igale õppimiskohustuslikule isikule ning käesoleva seaduse § 7 lõigetes 5 ja 6 nimetatud isikutele põhihariduse omandamise võimaluse tagamiseks kehtestab valla- või linnavalitsus elukohajärgse munitsipaalkooli (edaspidi *elukohajärgne kool*) määramise tingimused ja korra. Valla- või linnavalitsus arvestab elukohajärgse kooli määramisel oluliste asjaoludena esmajärjekorras õpilase elukoha lähedust koolile, sama pere teiste laste õppimist samas koolis ja võimaluse korral vanemate soove.

(2²) Teise valla või linna munitsipaalkooli saab määrata õpilase elukohajärgseks kooliks kooli pidava valla- või linnavalitsuse nõusolekul.“;

4) paragrahvi 7 lõikes 4 asendatakse sõna „koolikohustuslikust“ sõnaga „õppimiskohustuslikust“;

5) paragrahvi 7 lõikes 5 asendatakse tekst „17-aastasele“ tekstiga „18-aastasele“;

6) paragrahvi 7¹ lõike 2 esimene lause sõnastatakse järgmiselt:

„Õppimiskohustuse täitmise, kvaliteetse ja valikurohke ning gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastava üldkeskhariduse omandamise võimaluse tagavad riik ja kohalik omavalitsus, pidades igas maakonnas õpilaste arvust lähtuvalt vajalikul arvul gümnaasiume.“;

7) paragrahvi 7¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Õppimiskohustuse täitmiseks tagab riik võimaluse ettevalmistavaks õppeks vastavalt kutseõppeasutuse seaduse §-des 23¹–23³ sätestatule.“;

8) seaduse 2. peatükk tunnistatakse kehtetuks;

9) paragrahvi 17 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kool arvestab õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotluse alusel õpilase õppimist mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses, õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.“;

- 10) paragrahvi 17 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:
„(5) Õpilase mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses läbitud õpingute arvestamise alused kirjeldatakse vastavalt riiklikes õppekavades sätestatule kooli õppekava üldosas.“;
- 11) paragrahvi 22 lõikes 2 asendatakse sõna „koolikohustuslikele“ sõnaga „õppimiskohustuslikele“;
- 12) paragrahvi 22 lõikes 4 asendatakse tekst „17-aastased“ tekstiga „18-aastased“ ning sõna „koolikohustuslikud“ sõnaga „õppimiskohustuslikud“;
- 13) paragrahvi 22 lõike 8 esimeses lauses asendatakse sõna „koolikohustusliku“ sõnaga „õppimiskohustusliku“;
- 14) paragrahvi 24 lõike 5 teisest lausest jäetakse välja tekst „ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja“;
- 15) paragrahvi 25 lõike 3 kolmas lause sõnastatakse järgmiselt:
„Kursus vastab ühe õppeaine 35 õppetunnile, mis on arvestuslikult võrdne 1,5 arvestuspunktiga, mida kasutatakse õppemahu arvestamise alusena kutse- ja kõrgharidusõppes.“;
- 16) paragrahvi 27 lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõna „koolikohustuslikud“ sõnaga „õppimiskohustuslikud“;
- 17) paragrahvi 27 lõike 1 teises lauses asendatakse sõna „koolikohustuslikule“ sõnaga „õppimiskohustuslikule“;
- 18) paragrahvi 27 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:
„(3¹) Põhiharidusega õppimiskohustusliku isiku vastuvõtu korraldab kool hariduse infosüsteemi elektroonilises keskkonnas. Vastuvõtt, sealhulgas jätkuvastuvõtt peab olema lõpetatud hiljemalt 31. augustiks. Pärast vastuvõttu vabaks jäänud koolituskohtade info avalikustab kool oma veebilehel.“;
- 19) paragrahvi 28 lõike 1 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:
„2) kui õpilane on asunud haridust omandama teises üldhariduskoolis, kutseõppeasutuses või välisriigi õppeasutuses ja talle ei rakendata välisriigis õppimise ajal käesoleva paragrahvi lõiget 3,“;
- 20) paragrahvi 28 lõike 1 punktid 4 ja 5 sõnastatakse järgmiselt:
„4) kui õpilane oma käitumisega ohustab teiste turvalisust koolis või rikub korduvalt kodukorda, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;
5) kui õpilane põhi- või keskhariidust omandades puudub mõjuva põhjuseta õppetundidest ning teda ei ole seetõttu võimalik järgmisse klassi üle viia, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane,“;
- 21) paragrahvi 28 lõike 1 punktid 7 ja 8 sõnastatakse järgmiselt:
„7) kui õpilasele on gümnaasiumis õppides ühe õppeaasta jooksul pandud kolmes või enamas õppeaines üle poolte kursusehinnetena välja „nõrgad“ või „puudulikud“, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;

8) kui õpilane mittestatsionaarses õppes õppides ei ole viie järjestikuse õppenädala jooksul õppetööle ilmunud, välja arvatud õppimiskohustuslik õpilane;“;

22) paragrahvi 28 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Gümnaasiumi kodukorras võib sätestada täiendavaid aluseid 18-aastaste ja vanemate õpilaste gümnaasiumist väljaarvamiseks.“;

23) paragrahvi 30 lõike 3 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

24) paragrahvi 30 lõikest 4 jäetakse välja tekst „õppeained“;

25) paragrahvi 31 lõike 2 esimene lause sõnastatakse järgmiselt:

„Gümnaasiumi lõpueksamid on riigieksamid.“;

26) paragrahvi 31 lõike 5 kolmas lause tunnistatakse kehtetuks;

27) paragrahvi 31 lõige 6 sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb rahuldavalt sooritada õpilasuuring või praktiline töö, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.“;

28) seadust täiendatakse paragrahviga 32¹ järgmises sõnastuses:

„§ 32¹. Juurdepääs eksamitööga seotud teabele

(1) Haridus- ja Noorteamet tunnistab ühtse põhikooli lõpueksami eksamitöö ja gümnaasiumi riigieksami eksamitöö (edaspidi *eksamitöö*) ja iga sooritatud eksamitöö hindamist puudutava teabe asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.

(2) Õpilasel on õigus tutvuda enda eksamitööga ja oma eksamitöö hindamist puudutava teabega pärast eksamitulemuse avaldamist.

(3) Pärast eksamitulemuse avaldamist tagatakse eksami sooritanud isiku ligipääs eksamitööle ja eksamitöö hindamist puudutavale teabele sellekohase taotluse esitamisel. Ligipääs teabele võimaldatakse testide andmekogu vastutava töötleja esindaja juuresolekul, kes annab avalikustatud teabe kohta selgitusi.“;

29) paragrahvi 34 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Tasemetööde ainevaldkonnad, õppeained, vormid ja aja, tasemetööde ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja korra ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister.“;

30) paragrahvi 35 lõige 1 sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õpilasel on õigus ja kohustus täita õpiülesandeid ja osaleda temale kooli päevakavas või individuaalses õppekavas ettenähtud õppes võttes vastutuse oma pädevuste arendamise, õpitee kujundamise ja õpitulemuste saavutamise eest.“;

31) paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Pädevuste arendamiseks, õpitee kujundamiseks ja õpitulemuste saavutamiseks on õpilasel:

1) õigus turvalisele ja koostöisele õpikeskkonnale;

- 2) õigus küsida abi ja tuge ning kasutada talle määratud tugiteenuseid;
- 3) õigus kasutada kooli loodud huvihariduse ja -tegevuste võimalusi;
- 4) õigus taotleda mitteformaalõppes või teises haridusasutuses õpitu arvestamist õppekava täitmisenä;
- 5) õigus küsida koolilt õpitee valikute tegemiseks vajalikku teavet ning saada asjakohast tuge;
- 6) kohustus käituda teiste suhtes lugupidavalt ja järgida kooli kodukorras kokkulepitud käitumisreegleid.“;

32) paragrahvi 35 lõige 4 sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kool on kohustatud õppest puudumiste üle arvestust pidama.“;

33) paragrahv 36 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 36. Õppimiskohustusliku õpilase õppest puudumisest teavitamine ja rakendatavad meetmed

(1) Vanem teavitab kooli õpilase õppest puudumisest ja selle põhjustest hiljemalt esimesel õppest puudumise päeval. Kui vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitanud, teavitab kool sellest vanemat hiljemalt järgmisel õppepäeval.

(2) Kui on tekkinud põhjendatud kahtlus, et õpilase puudumise põhjenduseks on esitatud ebaõigeid andmeid, on koolil õigus küsida vanemalt täiendavat selgitust.

(3) Õpilase puhul, kes rohkem kui kahe nädala jooksul puudub õppest korduvalt mõjuva põhjusega ja kellel on võlgnevusi õppetöös ning kelle puhul on õpetajad või tugispetsialistid esitanud kirjalikke või suulisi tähelepanekuid toe vajaduse kohta, on koolil kohustus hinnata:

- 1) osutatud toe piisavust ja täiendava toe rakendamise ning kohaliku omavalitsuse kaasamise vajadust edaspidi toe pakkumiseks;
- 2) individuaalse õppekava koostamise vajadust, et vältida õpilünkade teket ja suurenemist;
- 3) individuaalse õppekava muutmise vajadust, kui õpe toimub individuaalse õppekava alusel;
- 4) individuaalse karjääriinfo ja -nõustamise vajadust;
- 5) edasise õppe ja arengu eesmärkide kavandamiseks vestluse läbiviimise vajadust.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel läbiviidud hindamise tulemusena tuvastatakse täiendava toe rakendamise, kohaliku omavalitsuse kaasamise, individuaalse õppekava koostamise või muutmise ja rakendamise, individuaalse karjääriinfo ja -nõustamise või vanemaga vestlemise vajadus, siis rakendab kool vastavaid meetmeid.

(5) Kui koolipoolsed meetmed ei avalda mõju või neid ei ole võimalik rakendada põhjusel, et kool ei saa viie õppepäeva jooksul õpilase või vanemaga kontakti, pöördub kool järgmiste meetmete rakendamiseks valla- või linnavalitsuse poole.

(6) Direktor määrab isiku, kelle tööülesannete hulka kuulub õppimiskohustusega seotud infovahetuse koordineerimine valla- või linnavalitsusega.“;

34) paragrahvi 37 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Käesoleva seaduse § 36 lõikes 3 nimetatud asjaoludel korraldab kool õpilase arengu toetamiseks vestluse, milles lepatakse kokku edasine õpe ja arengueesmärgid. Piiratud teovõimega õpilase puhul kaasatakse vestlusse vanem.“;

35) paragrahvi 37 lõiked 6 ja 7 tunnistatakse kehtetuks;

36) paragrahvi 39 lõike 8 punktis 2 asendatakse sõna „koolikohustuse“ sõnaga „õppimiskohustuse“;

37) paragrahvi 46 lõikest 5 jäetakse välja tekst „takistusi koolikohustuse täitmisel või“;

38) paragrahvi 48 lõikes 1 asendatakse sõna „koolikohustuslikule“ sõnaga „õppimiskohustuslikule“;

39) paragrahvi 50 tekst sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Lisaõpet võimaldatakse põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud või toimetulekuõppe alusel põhikooli lõpetanule ning põhikooli riikliku õppekava alusel põhikooli lõpetanule, kes tulenevalt hariduslikust erivajadusest vajab täiendavat ettevalmistust ja tuge õppe sujuvaks jätkamiseks ja sotsiaalse toimetulekuvõime tõstmiseks.

(2) Lisaõppesse võetakse õpilane, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ja kes ei ole õppekeskkonna muutuseks valmis. Lisaõppes osalevale õpilasele kohaldatakse õigusaktides statsionaarses õppes põhiharidust omandavate õpilaste kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

(3) Põhikoolis toimuv lisaõpe kestab ühe õppeaasta. Lisaõppes osalevale õpilasele võimaldatakse juhendatud õpet 1120 õppetunni ulatuses. Juhendatud õpe koosneb täiendavast üldhariduslikust õppes, karjääriõppes, -infost ja -nõustamisest ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamisest. Lisaõppe läbinuna saab õpilane jätkata tasemeõppes või ettevalmistavas õppes.

(4) Igale õpilasele koostatakse üleminekuplaan, kus määratakse tema õppe sisu ja päevakava. Üleminekuplaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ja vanema soove ja vajadusi ning kooli võimalusi.“;

40) paragrahvi 58 lõikes 3 asendatakse sõna „arenguvestluse“ sõnaga „vestluse“;

41) paragrahv 70 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 70. Kooli õppe- ja kasvatustegevust kajastavad andmed ning nende töötlemise kord

(1) Kool kogub ja töötleb andmeid:

- 1) õpilaste üle arvestuse pidamiseks;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks ja läbiviimiseks;
- 3) õpilase õpitulemuste kajastamiseks;
- 4) õpilasele pakutavate tugi- ja mõjutusmeetmete kajastamiseks.

(2) Kool kogub ja töötleb andmeid hariduse infosüsteemis ja kooli elektroonilistes õppeinfosüsteemides.

(3) Kooli õppe- ja kasvatustegevust kajastavad andmed ning nende töötlemise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister.“;

42) paragrahvi 71 lõike 2 punktis 9 asendatakse sõna „arenguvestluste“ sõnadega „õpilase ja vanemaga vestluste“;

43) paragrahvi 73 lõike 1¹ punktis 11 asendatakse sõna „arenguvestluse“ sõnadega „õpilase ja vanemaga vestluste“.

§ 6. Töölepingu seaduse muutmine

Töölepingu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7 lõigetes 1 ja 4 ning paragrahvi 8 lõikes 2 asendatakse sõna „koolikohustusliku“ sõnaga „õppimiskohustusliku“;

2) paragrahvi 8 lõikes 4 asendatakse sõna „koolikohustuslikkuse“ sõnaga „õppimiskohustuslikkuse“;

3) paragrahvi 43 lõike 4 punktis 2 ja paragrahvi 69 lõike 7 punktis 5 asendatakse sõna „koolikohustuslikul“ sõnaga „õppimiskohustuslikul“;

4) paragrahvi 43 lõikes 4², paragrahvi 49 lõike 1 punktides 1 ja 2, lõikes 3 ja paragrahvi 51 lõike 2 punktis 3 asendatakse sõna „koolikohustuslik“ sõnaga „õppimiskohustuslik“;

5) paragrahvi 51 lõike 2 punktis 2 asendatakse sõna „koolikohustuslikule“ sõnaga „õppimiskohustuslikule“.

§ 7. Tööturumeetmete seaduse muutmine

Tööturumeetmete seaduse paragrahvi 8 lõike 4 punkt 1 sõnastatakse järgmiselt:

„1) kes on noorem kui 18 aastat, välja arvatud juhul, kui alla 18-aastane isik on täitnud õppimiskohustuse;“.

§ 8. Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmine

Õppetoetuste ja õppelaenu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5 lõige 1 punkti 2 lisatakse pärast sõna „õppekaval,“ sõnad „välja arvatud ettevalmistava õppe õppekaval,“;

2) paragrahvi 5 lõige 1 punkti 3 lisatakse pärast sõna „stационаarses õppes“ sõnad „välja arvatud ettevalmistavas õppes“.

§ 9. Ühistranspordiseaduse muutmine

Ühistranspordiseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 32 lõike 2 punktis 3 asendatakse tekst „põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel on antud soovitus lapse koolikohustuse“ tekstiga „Eesti Vabariigi haridusseaduse alusel on antud soovitus õppimiskohustuse“;

2) paragrahvi 34 ja paragrahvi 41 lõike 2 punktis 2 asendatakse sõna „koolikohustuse“ sõnaga „õppimiskohustuse“.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, „.....“.....2024. a

Algatab Vabariigi Valitsus
„.....“.....2024. a

allkirjastatud digitaalselt